

Raftul
Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

YUKIO MISHIMA

TEMPLUL DE AUR

Traducere din japoneză și note de
ANGELA HONDRU

HUMANITAS fiction

Redactor: Monica Manu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Maria Nicolau
DTP: Emilia Ionașcu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

YUKIO MISHIMA
KINKAKUJI
Copyright © 1956, The Heirs of Yukio Mishima
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2013, 2023,
pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MISHIMA, YUKIO
Templul de aur / Yukio Mishima; trad. din japoneză și note
de Angela Hondru. – București: Humanitas Fiction, 2023
ISBN 978-606-097-282-2
I. Hondru, Angela (trad., note)
821.521

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

Capitolul 1 5
Capitolul 2 32
Capitolul 3 54
Capitolul 4 81
Capitolul 5 107
Capitolul 6 133
Capitolul 7 153
Capitolul 8 189
Capitolul 9 214
Capitolul 10 233

Capitolul 1

Tata îmi vorbise despre Templul de aur încă de când eram copil.

Locul meu natal era o insuliță pustie ce dădea spre Marea Japoniei, la nord-est de Maizuru. Tata însă nu se născuse acolo, ci în Shiraku, un sat situat în partea de est a golfului Maizuru. Constrâns să se facă preot, luă în primire templul de pe insulă unde s-a și căsătorit. Rodul căsătoriei sunt eu.

În apropierea insulei Nariu nu exista nici o școală elementară, așa că ai mei s-au văzut nevoiți să mă trimită la unchiul meu – locul de baștină al tatei, de altfel. Mergeam la școală pe jos.

Vremea era de obicei senină în satul natal al tatei, dar în fiecare an, prin noiembrie, decembrie, chiar și-n zilele în care nici un nor nu amenința cerul, aveam parte de patru, cinci răpăieli. Mă întreb dacă nu cumva și aceasta a avut influență asupra firii mele schimbătoare.

Când mă întorceam de la școală după-amiezele, stăteam în biroul meu de la etaj cu privirile ațintite în zare. Razele asfințitului făceau ca frunzulițele copacilor de pe coama dealului să pară un ecran auriu ce se înalța exact în mijlocul câmpului. Privindu-le, îmi apărea în fața ochilor imaginea Templului de aur.

Deși-l mai vedeam din când în când prin fotografii și manuale, imaginea care mi-a rămas întipărită în suflet a fost cea a Templului de aur zugrăvită de tatăl meu. Tata nu-mi

spusese niciodată că adevăratul Templu era de un aur strălucitor sau ceva de soiul acesta, și totuși, cum susținea el, nu exista pe lume nimic mai frumos. Până și ideogramele ce-i reprezentau numele și muzicalitatea fiecărui cuvânt confereau Templului de aur o valoare aproape ireală ce mi se întipări în minte.

Zărind dealurile îndepărtate ce sclipeau în razele soarelui, aveam senzația că ce văd nu poate fi decât umbra invizibilului Templu. Soarele răsare exact deasupra trecătorii Kichizaka ce desparte prefectura Fukui de Kyōto-ul meu. Și, deși actualul Kyōto se află în direcție total opusă, îmi imaginam Templul de aur înălțându-se spre cerul dimineții, în razele soarelui ce urcau printre faldurile dealurilor situate la răsărit.

Imaginea Templului de aur plana pretutindeni; cu toate acestea nu-l puteam vedea, așa cum nu puteam vedea nici marea din cauza valurilor, deși golful Maizuru se afla la mai puțin de șapte kilometri spre vest de satul Shiraku, unde locuiam. În aer plutea mireasma mării, purtată de aripile vântului. Uneori, pe vreme urâtă, stoluri întregi de pescăruși își căutau refugiu pe câmpul din apropiere.

Eram firav, întotdeauna ceilalți băieți mă întreceau la fugă și la gimnastică. În plus, eram și puțin bâlbâit din naștere, așa că preferam să stau mai retras. Toată lumea știa că sunt băiat de preot și vin de la templu. Băieții mai prost-crescuți își băteau joc de mine, imitând un popă bâlbâit ce bolborosește sutra. Într-una din cărțile de școală era o povestire unde apărea un detectiv bâlbâit, și băieții alegeau anume acest pasaj și mi-l tot citeau cu voce tare.

Inutil să mai mărturisesc, bâlbâiala mea era de fapt un obstacol între mine și lume. Necazuri am la primul sunet pe care vreau să-l rostesc. Dar tocmai acest prim sunet constituie cheia de la ușa ce separă lumea mea interioară de cea din afară, și nu m-am priceput niciodată să învârt această

cheie lin în broască. Majoritatea oamenilor, datorită faptului că stăpânesc cu ușurință cuvintele, sunt în stare să țină această ușă de la hotarul dintre lumea interioară și cea exterioară larg deschisă, astfel încât aerul trece liber. Mie mi-este însă cu neputință. A ruginit cheia probabil…

Când un bâlbâit face eforturi disperate să rostească primul sunet, el este ca o pasăre ce încearcă să scape din laț. Și, dacă reușește până la urmă să se elibereze, este oricum prea târziu. Există cu siguranță momente când realitatea lumii exterioare, ce pare să mă pândească, își încolăcește brațele pe când eu mă zbat să mă eliberez. Nenorocirea este însă că această realitate nu-i nealterată. Când, după toate străduaniile mele, reușesc să ajung la lumea din afară, constat că de fapt este o realitate ce și-a schimbat pe loc înfățișarea și care nu mai prezintă interes – o realitate ce și-a pierdut prospețimea pe care o consideram demnă de mine, care emană miros de putregai.

Nu-i greu de imaginat că un tânăr ca mine ajunge să îmbrățișeze două năzuințe complet opuse. La istorie îmi plăcea prezentarea despoților. Mă închipuiam un tiran bâlbâit, dar taciturn; slujitorii urmăreau cu sufletul la gură orice expresie de pe chipul meu, tremurând zi și noapte ca varga. Cred că nu-i nevoie să-mi mai justific cruzimea în cuvinte alese. Tăcerea poate fi și ea grăitoare. Mă amuza gândul că m-aș putea răzbuna pedepsindu-mi profesorii și colegii care m-au chinuit zi de zi. Pe de altă parte, mă închipuiam mare artist, înzestrat cu cea mai limpede dintre viziuni – un adevărat suveran al lumii interioare. Aspectul meu exterior lăsa de dorit, dar interiorul devenea mai bogat decât al oricui. Nu era normal ca un tânăr care suferea de un handicap ireparabil să ajungă să se considere o ființă aleasă? Simțeam că mă așteaptă o misiune pe lumea aceasta, de care nici eu nu știam încă nimic.

Îmi stăruie în minte o întâmplare de pe vremea aceea. Școala din Maizuru-Est avea terenuri mari de sport înconjurate de coline și dealuri, iar clădirea școlii era modernă și strălucitoare.

Într-o zi, un fost absolvent al școlii, acum elev la Școala de Marină, veni în permisie să-și viziteze fosta școală. Era frumos bronzat și nasul puternic îi ieșea de sub chipiul pe care și-l trăsese pe ochi: părea un adevărat erou din cap până-n picioare. Stătea și le povestea juniorilor despre rigorile vieții militare. Deși vorbea despre o viață plină de privațiuni, aveai impresia că povestește despre cel mai luxos și mai extravagant mod de trai. Părea un îngâmfat, dar, în ciuda tinereții lui, era perfect conștient de efectul modestiei prefăcute. Pieptul acoperit de galoane putea fi asemuit cu figura sculptată de la prova unei corăbii ce-și croiește drum în larg. Stătea pe treptele din piatră ce duceau la terenul de sport. În jurul lui se aflau patru-cinci elevi care-i sorbeau cuvintele. Florile de mai din straturile de pe deal îmbobociseră: lalele, sângele-voinicului, anemone, margarete. Deasupra capetelor lor atârnau crenguțe înflorite de magnolie.

Atât vorbitorul, cât și ascultătorii încremeniseră ca niște stane de piatră. Eu stăteam câțiva metri mai încolo. Așa eram eu, asta era atitudinea mea față de florile de mai, față de îngâmfatul în uniformă și față de hohotele de râs.

Pe tânărul erou începuse să-l preocupe persoana mea mai mult decât admiratorii săi. Se părea că sunt singurul care nu i se ploconește, și gândul acesta îl ofensa probabil. I-a întrebat pe ceilalți cum mă cheamă.

— Hei, Mizoguchi! strigă el.

Se uita la mine pentru prima dată. L-am țintuit cu privirea fără să scot o vorbă. În zâmbetul pe care mi l-a adresat am putut distinge ceva din atitudinea unui om influent.

— De ce nu-mi răspunzi? Ești mut?

— Sunt bâ-bâ-bâlbâit, răspunse unul din admiratorii săi în locul meu și pufniră cu toții în râs. Ce uluitor a fost râsul acela disprețuitor! Pentru mine a fost strălucitor – strălucitor ca lumina reflectată pe mănunchiul de frunze – râsul acela crud al colegilor mei, atât de caracteristic pentru băieții de vârsta lor.

— Ce? Ești bâlbâit? De ce nu vii la Școala de Marină? Scot ei bâlbâiala din tine într-o singură zi!

Nu știu cum, dar am reușit să răspund clar. Cuvintele s-au rostit lin, fără nici cel mai mic efort din partea mea.

— Nu vreau acolo. Am de gând să mă fac preot.

Toată lumea tăcu. Tânărul erou plecă ochii, rupse un fir de iarbă și-l băgă în gură.

— Ei bine, spuse, poate vine într-o bună zi și clipa înmormântării mele și-o să-ți dau de lucru.

Începuse războiul din Pacific.

În clipa aceea am avut o revelație neașteptată: intuiția că, într-o lume obscură, eu sunt cel ce așteaptă cu ambele mâini întinse. Că într-o bună zi, florile de mai, uniformele, colegii mei răutăcioși vor ajunge cu toții pe mâinile mele… întinse. Să ajung să-mi dau seama că eu eram cel ce stăpânea lumea strivind-o până-n temelii… Dar această revelație era prea încărcată de semnificație pentru a putea deveni motiv de mândrie pentru un tânăr ca mine.

Mândria trebuie să fie ceva simplu, ușor de văzut, ceva strălucitor. Îmi doream ceva palpabil. Voiam ca mândria mea să fie văzută de toată lumea. De exemplu, sabia pe care *el* o purta la brâu era chiar așa ceva.

Această sabie pe care toți elevii o admirau era într-adevăr o podoabă minunată. Se spunea că elevii de la Școala de Marină obișnuiau să-și ascută creioanele cu ea. Ce elegant, consideram eu, să folosești un astfel de simbol pentru o bagatelă ca asta!

La un moment dat, tânărul își scoase uniforma de marinar și o agăță de gardul alb. Pantalonii și flanela albă de corp, atârnate exact lângă toate florile acelea – da, emanau un miros de sudoare de tânăr. O albină poposi din greșeală pe floarea-cămașă albă, strălucitoare. Chipiul, împodobit cu panglică aurie, zăcea pe un țăruș din gard; arăta de parcă se afla pe capul purtătorului, corect, tras pe ochi. Posesorul lui fusese provocat de unul dintre elevi la luptă corp la corp și porni spre ringul din spate.

Privind obiectele azvârlite, încercam să-mi imaginez un mormânt pe cinste. Florile de mai îmi întăreau această senzație. Chipiul care reflecta negrul ca tăciunele din cozoroc, sabia și cureaua de piele care atârnau lângă el fuseseră desprinse de trup și emanau o frumusețe aproape lirică. Erau perfecte ca amintirea ce mă lega de el; arătau într-adevăr ca niște relicve lăsate de un tânăr erou plecat pe front.

M-am asigurat că nu mă vede nimeni. Se auzeau țipete dinspre ring. Am scos din buzunar cuțitul ruginit pe care-l foloseam pentru ascuțirea creioanelor; m-am strecurat până la gard și pe dosul frumoasei teci negre am făcut niște crestături oribile…

Povestindu-vă astfel de lucruri, aș putea fi luat drept tânăr poet. Dar până-n clipa de față, departe de mine gândul de a scrie poezii; n-am făcut decât să mâzgălesc câteva notițe. Nu simțeam nevoia vreunui gest care să-i eclipseze pe alții, cultivându-mi un nou talent și căutând să mă-mplinesc prin domenii în care nu mă simțeam stăpân. Cu alte cuvinte, eram prea mândru ca să fiu artist. Visul meu de a deveni despot sau mare artist n-a depășit niciodată hotarele iluziei și n-aveam nici cel mai mic chef să mișc vreun deget în sensul acesta.

Deoarece faptul că nu eram înțeles de alții devenise adevărata mea sursă de mândrie, n-am simțit niciodată nici cea mai mică dorință de a spune lucrurilor pe nume sau de a-i

face pe alții să înțeleagă ceea ce numai eu știam. Consideram că ce poate fi văzut și înțeles și de alții nu-mi era hărăzit mie. Singurătatea mea lua proporții din ce în ce mai mari, ca un porc pus la-ngrășat.

Brusc gândurile mi se-ntoarseră la un incident tragic din satul nostru. Deși nu eram de fapt implicat, nu mă pot debarasa de sentimentul de a fi participat la el.

Datorită acestui incident, m-am văzut confruntat, dintr-un foc, cu totul: cu viața, cu plăcerile lumești, cu trădarea, cu ura și dragostea – da, cu tot ce există pe lume. Dar memoria a preferat să respingă și să treacă cu vederea ideea de sublim ce se ascundea acolo.

La două case mai încolo de casa unchiului locuia o fată drăguță. O chema Uiko. Avea ochi mari și privirea senină. Poate pentru că se trăgea dintr-o familie de bogătași părea cam trufașă. Deși lumea o admira mult, nu-ți puteai da seama ce gândește când rămâne singură. Uiko era probabil virgină, dar femeile geloase o bârfeau și spuneau că frumusețea prevestește sterilitate.

După ce a absolvit Școala de fete, Uiko s-a angajat voluntar ca infirmieră la Spitalul Naval din Maizuru. Spitalul fiind destul de aproape de casă, mergea la lucru cu bicicleta. Trebuia să fie la datorie dimineața foarte devreme, așa că pleca de acasă când mijea de ziuă, cu vreo două ore înainte de plecarea mea la școală.

Într-o seară, cu gândul la Uiko, mă simțeam foarte deprimat. N-am putut închide ochii toată noaptea, așa că la revărsatul zorilor, după ce mi-am încălțat tenișii, m-am strecurat afară. Era o noapte plăcută de vară.

Nu era prima oară când Uiko mă obseda. Frânturile de imagini se conturau tot mai limpede. Trupul ei, ce părea întruparea gândurilor mele, se scufundă într-o umbră mohorâtă,